

Metoda pomiaru stopnia inaktywacji promieniowaniem UV-C mikroorganizmów zawieszonych w powietrzu

Badane drobnoustroje

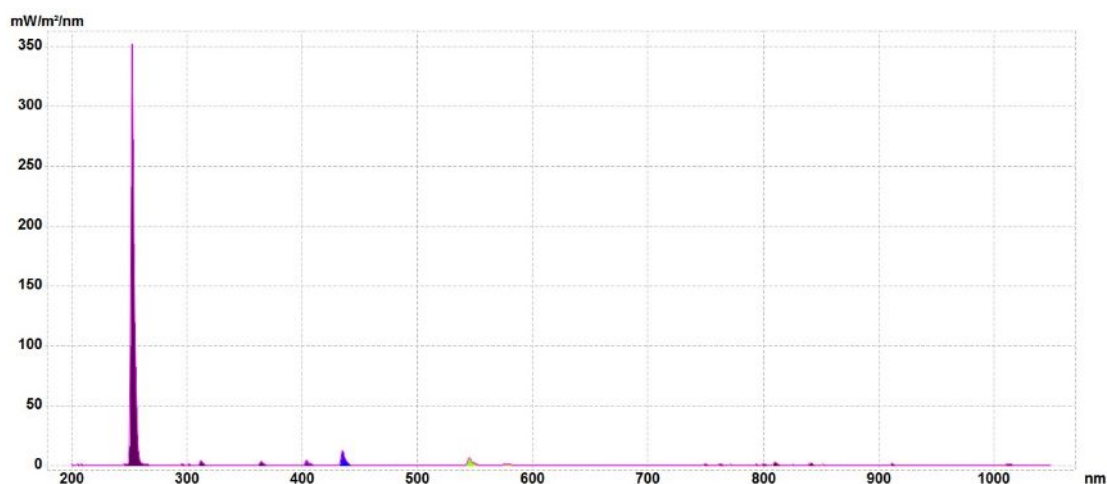
Do badania inaktywacji promieniowaniem UV-C mikroorganizmów zawieszonych w powietrzu należy wykorzystać drobnoustroje reprezentujące trzy grupy, np. spośród bakterii szczepy wzorcowe: ziarniaka Gram-dodatniego *Staphylococcus aureus* ATCC 6538, który jest patogenem ludzkim zaklasyfikowanym do grupy 2. zagrożenia zarówno przez Dyrektywę Komisji (UE) 2019/1833 z dnia 24 października 2019r. (zmieniającej m.in. Załącznik III do Dyrektywy Parlamentu Europejskiego 2000/54/WE oraz Rady w sprawie wykazu czynników biologicznych o znanej zakaźności dla człowieka), jak i w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 11 grudnia 2020r. (w sprawie czynników biologicznych szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy i ochrona zdrowia pracowników zawodowo narażonych na te czynniki); laseczki Gram-dodatniej *Bacillus subtilis* ATCC 6633 mającej zdolność tworzenia endospor, powszechnie występującej w produktach roślinnych i zwierzęcych, która u osób narażonych na działanie pyłu zawierającego te bakterie może być odpowiedzialna za niekorzystne skutki zdrowotne w postaci alergicznego zapalenia pęcherzyków płucnych, objawów astmatycznych czy zapalenia skóry; pałeczki Gram-ujemnej *Pseudomonas aeruginosa* ATCC 260 szeroko rozpowszechnionej m.in. w glebie, wodzie, materii roślinnej, ale i w środowisku szpitalnym, gdzie jest traktowana jako patogen oportunistycznymi odporny na wiele antybiotyków i środków dezynfekcyjnych; spośród wirusów szczep wzorcowy bakteriofaga PhiX174 ATCC 13706-B1, który jest wirusem modelowym w badaniach laboratoryjnych wymagających żywych nanocząstek biologicznych (m.in. jako substytut patogenów wirusowych, np. wirusa SARS-CoV-2, w badaniach związanych z infekcjami dróg oddechowych); spośród grzybów pleśń *Aspergillus versicolor* ATCC 9577, która jest źródłem mykotoksyn, a inhalacja jej konidiów może u narażonych osób skutkować wystąpieniem reakcji alergicznych.

Badane promienniki UV-C

Do badania inaktywacji promieniowaniem UV-C mikroorganizmów zawieszonych w powietrzu należy wykorzystać co najmniej dwa promienniki, tj. promiennik świetlówkowy (np. model G15T8) oraz promiennik UV-C LED (np. model UVM002A-0401U1-RM). Promiennik świetlówkowy model G15T8 (Sankyo Denki Co., Ltd., Kanagawa, Japonia) (ryc. 1) wyposażony jest w niskociśnieniową lampę rtęciową o mocy 15W. Widmo promiennika przedstawiono na rycinie 2, a natężenia napromienienia promieniowaniem z zakresu UV wraz z ekspozycją obliczoną dla 20min czasu naświetlania próbki dla 3 testowanych odległości pomiarowych (patrz poniżej) przedstawiono w tabeli 1.

Rycina 1. Promiennik świetlówkowy model G15T8 (Sankyo Denki Co., Ltd., Kanagawa, Japonia).

Rycina 2. Widmo promiennika świetłkowego model G15T8 (Sankyo Denki Co., Ltd., Kanagawa, Japonia).

Tabela 1. Natężenie napromienienia promieniowaniem z zakresu UV i ekspozycja (20min) obliczone dla promiennika świetłkowego model G15T8 (Sankyo Denki Co., Ltd., Kanagawa, Japonia).

Odległość pomiarowa [m]	Natężenie napromienienia promieniowaniem z zakresu UV [W/m ²]	Ekspozycja dla 20min (1 200s) [J/m ²]
0,5	0,635	762
1,0	0,182	218,4
1,5	0,098	117,6

Z kolei w modułowym promienniku LED model UVM002A-0401U1-RM (Citizen Electronics Co., Ltd., Yamanashi, Japonia) (ryc. 3), źródłem promieniowania UV-C są 4 diody LED o łącznej mocy 9W ułożone w rzędzie w aluminiowym radiatorze. Widmo promiennika UV-C LED przedstawiono na rycinie 4, a natężenia napromienienia promieniowaniem z zakresu UV wraz z ekspozycją obliczoną dla 20min czasu naświetlania próbki dla 3 testowanych odległości pomiarowych podano w tabeli 2.

Rycina 3. Modułowy promiennik LED model UVM002A-0401U1-RM (u góry) o łącznej mocy 9W z aluminiowym radiatorem (na dole) (Citizen Electronics Co., Ltd., Yamanashi, Japonia).

Rycina 4. Widmo modułowego promiennika UV-C LED model UVM002A-0401U1-RM (złożonego z czterech diod) o łącznej mocy 9W (Citizen Electronics Co., Ltd., Yamanashi, Japonia).

Tabela 2. Natężenie napromienienia promieniowaniem z zakresu UV oraz ekspozycja (20min) obliczone dla modułowego promiennika UV-C LED model UVM002A-0401U1-RM (złożonego z czterech diod) o łącznej mocy 9W (Citizen Electronics Co., Ltd., Yamanashi, Japonia).

Odległość pomiarowa [m]	Natężenie napromienienia promieniowaniem z zakresu UV [W/m ²]	Ekspozycja dla 20min (1 200s) [J/m ²]
0,5	0,686	823,2
1,0	0,224	268,8
1,5	0,104	124,8

Stanowisko i metoda badania i oceny stopnia inaktywacji drobnoustrojów zawieszonych w powietrzu pod wpływem promieniowania UV-C

Do badań przeżywalności drobnoustrojów w powietrzu po ich naświetleniu promieniowaniem UV-C stworzono stanowisko z wykorzystaniem opatentowanego przez CIOP-PIB zestawu do skojarzonego badania właściwości aerozoli włóknistych i biologicznych (Urząd Patentowy Rzeczypospolitej Polskiej, patent nr 235437), którego główną częścią jest komora aerosolizacyjna umożliwiającą m.in. różne sposoby generacji bioaerozoli za pomocą HEPA-filtrowanego powietrza. Testom inaktywacji poddawane powinny być cząstki drobnoustrojów generowane do powietrza za pomocą nebulizatora Collisona (model MRE CN25, BGI Incorporated, Waltham, USA) w postaci monobioaerozoli z wodnych zawiesin. Stężenia zawiesin badanych drobnoustrojów powinny wynosić odpowiednio w przypadku: bakterii – $\sim 6 \times 10^7$ jtk/cm³, grzyba *A. versicolor* – $5,5 \times 10^5$ jtk/cm³ i bakteriofaga PhiX174 – $4,2 \times 10^5$ jtt/cm³, gdzie jtk to jednostki tworzące kolonie, a jtt to jednostki tworzące łyśinki. W komorze aerosolizacyjnej powinna następować homogenizacja wygenerowanych cząstek poprzez ich wymieszanie za pomocą mieszadła o zmiennej prędkości obrotowej śmigła. Prędkość mieszania aerozolu powinna być kontrolowana anemometrem (np. model Testo 435-4 z sondą IAQ, Testo Sp. z o.o., Pruszków). W badaniach wymuszona prędkość strugi powietrza w obrębie komory aerosolizacyjnej powinna wynosić 0,3m/s, co jest prędkością typową dla środowiska wewnątrz.

W komorze aerolizacyjnej kontrolowane i mierzone powinny być również parametry mikroklimatu tj. temperatura i wilgotność względna powietrza.

Metoda badania i oceny stopnia inaktywacji mikroorganizmów zawieszonych w powietrzu polega na tym, że przed rozpoczęciem pomiaru z każdym z badanych drobnoustrojów, komora aerolizacyjna powinna być czyszczona mechanicznie i chemicznie przy zastosowaniu alkoholowego środka do dezynfekcji powierzchni o bójczych właściwościach (np. Desprej, BOCHEMIE, s.r.o., Bohumín, Czechy). Każdy właściwy pomiar stężenia bioaerolu powinien być poprzedzony pomiarem sprawdzającym czystość komory aerolizacyjnej. W tym celu, na początku każdej sesji pomiarowej, zestaw badawczy powinien pracować przy braku materiału mikrobiologicznego w nebulizatorze (tj. generowany powinien być wyłącznie aerol wodny), a próbka powietrza powinna być pobierana w trzech odległościach (0,5m, 1m i 1,5m) od źródła promieniowania UV-C za pomocą np. pobornika guzikowego (Button Aerosol Sampler, SKC Inc., Eighty Four, USA) z filtrem poliwęglanowym o średnicy porów 1,2µm (np. Merck Millipore, Tullagreen, Irlandia) przy prędkości przepływu strugi 5l/min przez 5 minut w 2 powtórzeniach. Każdorazowo, laboratoryjne opracowanie pobranej w ten sposób próbki powietrza (patrz poniżej) powinno wykazywać brak wzrostu drobnoustrojów.

Właściwe pomiary stężenia drobnoustrojów powinien polegać na 20 minutowej nebulizacji badanego bioaerolu danego drobnoustroju do wnętrza komory aerolizacyjnej, w której w tej fazie badań powinien być umieszczony badany promiennik UV-C (światłólkowy bądź LED), który nie będzie włączony. W komorze bioaerol poddawany powinien być ciągłemu mieszaniu (przez strugę powietrza o prędkości 0,3m/s), a po tym okresie powinno nastąpić pobranie próbki kontrolnej bioaerolu za pomocą pobornika guzikowego z filtrem poliwęglanowym przy prędkości przepływu strugi 5l/min przez 5 minut w 2 powtórzeniach. Po wykonaniu pomiaru kontrolnego, w komorze aerolizacyjnej powinien zostać włączony badany promiennik UV-C (światłólkowy bądź LED), który przez kolejne 20 minut będzie napromieniowywał mieszany w komorze aerol danego drobnoustroju. Po tym okresie czasu należy wyłączyć badany promiennik i aspirować właściwe próbki bioaerolu w sposób opisany powyżej (tj. za pomocą pobornika guzikowego z filtrem poliwęglanowym) w trzech odległościach (0,5m, 1m i 1,5m) od źródła promieniowania UV-C.

Każdorazowo bezpośrednio po pobraniu bioaerolu każdego z badanych mikroorganizmów, każdy z filtrów powinien być umieszczany w probówce typu Falcon (np. Sarstedt AG & Co. KG, Nümbrecht, Niemcy) z 10ml roztworu ekstrahującego 0,9% soli fizjologicznej (np. Baxter Manufacturing Sp. z o.o., Lublin) z 0,05% dodatkiem Tween 80 (np. Sigma-Aldrich Chemie GmbH, Steinheim, Niemcy) i wytrząsany przez 1h w temperaturze pokojowej na wytrząsarce laboratoryjnej (np. model Promax 1020, Heidolph Instruments GmbH & Co., Schwabach, Niemcy). Z uzyskanej zawiesiny drobnoustrojów należy wykonać szereg seryjnych rozcieńczeń (od 10^{-1} do 10^{-6}), a następnie wysiać (w 3 powtórzeniach) po 0,1ml badanej próbki na płytce Petriego z następującymi podłożami mikrobiologicznymi: TSA (bakterie), MEA (grzyby) i agarzem odżywczym z murawą *E. coli* (bakteriofag). Wszystkie płytki z posianymi zawiesinami drobnoustrojów należy inkubować w temperaturze pokojowej i po okresie inkubacji obliczyć stężenie (żywych i zdolnych do wzrostu na danym podłożu hodowlanym) mikroorganizmów bakteryjnych i grzybowych (w jednostkach tworzących kolonie, C_{jtk}) oraz bakteriofaga (w jednostkach tworzących tysinki, C_{jti}) w 1 litrze powietrza badanej próbki [jtk/l , jti/l] według wzoru:

$$C_{jtk/jti} = (N/10^{-D})(V_1/V_2)$$

gdzie:

N – średnia liczba wyrosłych kolonii na podłożu [jtk] lub tysinek na murawie [jti],

D – współczynnik rozcieńczenia,

V_1 – objętość roztworu ekstrahującego [ml],

V_2 – objętość posianej na agar próbki [ml].

Wszystkie opisane powyżej badania powinny być prowadzone w warunkach komory laminarnej zapewniającej bezpieczeństwo biologiczne na poziomie 2 (BSL-2).

Kontrola stężenia ozonu w powietrzu

Ponieważ promienniki oprócz bójczego promieniowania UV-C, emitują też promieniowanie o krótszej długości fali, które tworzy z tlenu zawartego w powietrzu ozon (podwyższone stężenie ozonu w powietrzu może prowadzić do reakcji zapalnych oczu czy chorób dróg oddechowych, w tym nasilenia objawów astmy oraz chorób układu krążenia), kontrola jego stężenia w czasie naświetlania próbek powinna być immanentną częścią badania promienników UV-C. Oznaczanie stężenia ozonu w powietrzu powinno być prowadzone w sposób ciągły z wykorzystaniem detektora jedno-gazowego np. Micro 5 G222E (Gesellschaft für Gerätebau mbH, Dortmund, Niemcy) wyposażonego w sensor elektrochemiczny O_3 o zakresie pomiarowym 0–1ppm O_3 (0–2mg/m³), granicy oznaczalności 0,01ppm (0,02mg/m³) i możliwości rejestrowania poziomu ozonu co 1 minutę.